

Прилог XIV

РЕЗИМЕ БЕЗ ТЕХНИЧКИ ДЕТАЛИ

Содржина:

XIV. Резиме без технички детали	2
---------------------------------------	---

XIV. Резиме без технички детали

Инсталацијата „Прогрес 98” се наоѓа во атарот на селото Мирдита катастарски реон с.Вруток надвор од урбанизирано подрачје близу Гостивар. Управната зграда со стручните служби се наоѓаат на самата локацијата.

Локацијата на камноломот со стационарна асфалтна база “Прогрес 98” е на м.в. “Краста 2” атар на с. Мирдита-Гостивар, на левата страна на магистралниот пат Гостивар-Кичево.

Наоѓалиштето на камен е во фаза на експлоатација и со концесија за користење и експлоатација на мермеризиран варовник на лежиштето “Краста 2” и преработка на камена маса во готови фракции на инертен материјал, и тоа фракции:

- 0 – 4 мм
- 4 – 11 мм
- 11 – 16 мм
- 16 – 32 мм

Материјалот се транспортира со камиони до приемниот бункер и во натамошната преработка се применуваат транспортни ленти, транспортери а складирањето на готовите фракции е на плац за готови производи.

Стационарната асфалтна база со капацитет на производство од 50 т/час е од дисконтинуиран тип. Гранулатите преку приемен бункер се прифаќаат и се преработуваат во готов асфлат кој се складира во соодветни бункери.

Во “Прогрес 98” работата се одвива во две смени со вкупно 24 вработени лица поделени во сгручните служби и производниот процес.

Објектот се состои од две технолошка линии за дробење, мелење и класирање на сив варовник, стационарна асфалтна база со линија за дробење, мелење и класирање на сив варовни, плац за складирање на готовите производи, објекти за складирање на помошни материјали, компресорска станица, резервоар за нафта, резервоар за течен битумен, трафостаница, паркинг за механизација и возниот парк и управна зграда.

Во состав на инсталацијата се наоѓа механичарска работилница како и магацински простор за резервни делови за одржување на опремата.

Во близина на асфалтната база се наоѓа цистерна за екстра лесно гориво со капацитет од 15 тони поставена надземно со соодветна танквана која служи за напојување на брелерите во сушарата на асфалтната база.

Дворното место се користи за складирање на сировини и полупроизводи на отворено, на места определени за таа намена.

Локацијата се напојува со електрична енергија од сопствена трафостаница од 630 kW.

Технолошка и санитарна вода на локацијата се користи од општинската водоводна мрежа на град Гостивар.

Самата локација има атмосферска канализација која преку прелива шахта се влива во дренажен канал за атмосферска вода.

Повеќе детали за локацијата се дадени во **Прилогот II.6.7**

Скицата со дефинирани граници на локацијата е приложена во **Прилог I.7 и I.8**

Опис на инсталацијата и опремата

Просторот е поделен на неколку целини:

- површински коп за експлоатација на мермеризирани варовници,
- чељусна дробилка (примарно дробење),
- гредоредна дробилка-чекичар (секундарно дробење),
- склад за готови производи и полупроизводи
- стационарна асфалтна база
- помошни објекти и управна зграда

Проектираниот капацитет на преработка на минерални сировини е околу 70м³/час и 50 т/час за производство на асфалт за работа во две смени.

За експлоатација на копот во рудникот се користи следнава механизација:

За експлоатација на копот во рудникот се користи следнава механизација:

- **Две самоодни дупчалки** “Atlas Copco” тип 748 HC со длабински чекан. За нормална работа на овие дупчалки се користат два флексибилни компресори тип XR-350 (Atlas Copco) и тип **PZRI** 360 на дизел гориво, со капацитет од по 21 м³/мин и јачина на мотор 220.6 kW и 264.7 kW ;
- **Товарење** со две утоварни лопати LIEBHERR-932, зафатнина на лопата од 2м³, корисна носивост од 6.1т, висина на истовар 3.25м, време на дигање на лопата 7s, три багери од типот KOMATSU еден од 240 kW и два од 210kW
- **Транспорт** на варовникот од етажите до примарно дробење (локален транспорт) со два камиона сандучари од типот Mercedes (15т).
- **Бункер** V=20 м³ со решетка со отвор 400 x 600 мм со челична заварена конструкција со атестирано заварување. Ослопец на бетонска основа на гредите, минимизирани и бојадисани.
- **Додавач клатни** тип – RD – 2 со ексцентар погон, реуктор N = 11 kW. Работната димензија на количината 2600 x 1230 мм. Заштитено и бојадисано

- **Транспортер** тип ТТР – 800 мм, L = 20 м, моторедуктор N = 5.5 – 7.5 kW. Погонска станица , затезна станица, ролни во „трио” сложени заштитени и бојосани.
- **Вибро решетка** (одвојувач на јаловината) тип VROJ 1500 x 300 V, N = 5,6 kW – вибромотор, димензии на етажа 2630 x 1500 мм. Висина на носечката конструкција 2050 мм, минизирано и бојосано
- **Ротационен примарно-секундарен млин** тип MG-100 PS. Капацитет Qmax = 100 t/h, влезен отвор 860 x 770 мм влез на материјал до 400мм. Сила на моторот N = 90 – 100 kW. Влезна гранулација 9-100 мм. Идеален коцкаст облик на зрната, заштитен и бојосан.
- **Транспортер** ПС-500, L = 15м. Погонска и затезна станица погон на моторедуктор N=2, 2 – 3 kW, ролна носач во „дуо” сложено. Заштитен и бојосан.
- **Транспортер** тип ТПС – 650 L = 15m, Погонска и затезна станица. Погон на моторедуктор N = 3-4 kW. Ролни во „трио” сложени. Заштитени и бојосан.
- **Ротационен секундарен млин**, тип MG – 100 капацитет Qmax = 100 kW. Влезно зрно до max = 0-50mm. Нештелован за излез од 0-50 мм, инсталациона сала на електромоторот N = 75-90 kW. Идеален коцкаст облик на зрното, минизирано и бојосано.
- **Транспортер** тип ТПС – 650, L = 20m погонска и затезна станица , Ролна во „трио” сложени. Погонска сила N = 4 kW, заштитено и бојосано.
- **Секундарен сепаратор – вибро сито** тип LOK -4, N = 2 h 1.5 kW (два вибро мотори). Издвојувана гранулација од 0 – 50мм, Габарит 1600 x 100мм. Капацитет Qmax = 100 t/h. Минизирано и бојосано.
- **Транспортер** тип ТПС – 650, L = 20m. погонска и затезна станица , Ролна во „трио” сложени. Погонска сила N = 4 kW, заштитено и бојосано.
- **Транспортер** тип ТПС – 500 L = 15m. Погонска и затезна станица погон на моторедуктор N=2, 2 – 3 kW, ролна носач во „дуо” сложено. Заштитен и бојосан.

- **Транспортер** тип ТИС – 500 L = 15m, Погонска и затезна станица погон на моторедуктор N=2, 2 – 3 kW, ролна носач во „дуо“ сложено. Заштитен и бојосан.
- **Транспортер** тип ТИС = 500 L = 15m. Погонска и затезна станица погон на моторедуктор N=2, 2 – 3 kW, ролна носач во „дуо“ сложено. Заштитен и бојосан.
- **Челична конструкција**. Носачи на столбовите на транспортерот. Кулата на дробилницата и вибро ситата. Лефки, сипки, цетници, заштитници.
- **Електро опрема**
  1. команден пулт и разводни долапи
  2. кабли и кабелска опрема
  3. громобранска инсталација
  4. осветлување на столбовите
- **Утоварни лопати** за готови производи од типот LIEBHERR (3m³ и 2m³)
- **Помошната опрема** која ја сочинуваат булдужер од типот TG 170 за изведуваче на помошни работи; цистерна за снабдување со гориво и цистерна за прскање со вода.

Шематски приказ на механизацијата на линијата за дробење на камен се дадени во **Прилог II.6.2**

Во близина на инсталацијата постои вододерина-природен усек во падината на месноста “Краста 2” за одводнување на атмосферски врнежи од микролокацијата и пошироко. За одводнување на атмосферските води од вододерината изграден е подземен одводен тунел под магистралниот пат Гостивар-Кичево кој водата ја насочува кон понатамошната вододерина која води кон реципиентот река “Вардар”

Шематски приказ со распоредот на опремата и машините во производствениот процес се дадени во **Прилогот II.6.2 ; II.6.5 и II.6.6** додека описот и начинот на работа се дадени во описот на технолошкиот процес во **Поглавјето II.3**

Површинскиот коп е од брдско длабочински тип на откопување на минералните сировини кој овозможува: ниски експлоатациони трошоци, потполно искористување, побезбедна работа со помал број на вработени и примена на висок степен на механизираност при работењето. Технолошкиот процес на експлоатацијата се врши со примена на дисконтинуирана технологија односно со примена на дупчачко-минерски работи, липерирање, товарење на ископаниот материјал и транспорт со камиони до примарна дробилка во сепарацијата. Откопувањето се изведува етажно.

Постројките за дробење, и класирање на сировините е составена од челојсна дробилка за примарно дробење со влез на материјал од 400 мм и дробилка чекичар (гредоредна) за секундарно дробење со влез на материјал од 70 мм опремени со четири транспортни ленти и систем на сита со димензии на готови гранулати од 0-4 мм; 4-8 мм; 8-16 мм; 16-32.

Според барањата на пазарот, а преку менување на големината на отворите на ситата, може да се добиваат и фракции со други димензии.

Првата фаза на ситнење на материјалот започнува преку примарно дробење на материјалот на површинскиот коп. Овде треба да се добие материјал со гранулација под 15 мм.

Производството на асфалт користи гранулати од постројката за примарно и секундарно дробење на мермеризираниите варовници (сив варовник). Постројката е од тип на дисконтинуирано производство на асфалт од марката „MARINI”

Материјалот се доведува до приемниот бункер се суши во сушарата за гранулати и по просејувањето се пренесува во миксерот каде се меша со течниот битумен а готовиот асфалт се транспортира до бункер за готов асфалт кој понатаму се испорачува до крајниот корисник.

“Прогрес 98” работи континуирано во две смени (6 работни дена неделно) 8 месеци во годината со вкупно 24 вработени лица. Во текот на годината можни се отстапувања на оваа динамика во зависност од потребите на пазарот и цената на Берзата на готовите производи.

Управителот раководи со целокупните активности во компанијата (комерцијалниот сектор и производството) и воедно е координатор за животна средина и одговорен за прашањата на барањето за Интегрирано спречување и контрола на загадувањето на “Прогрес 98”. Сменските раководители на првата и втората смена (Ратко Мицоски и Дефрим Амети) се именувани за одговорни за интегрираното спречување и контрола на загадувањето под директна ингеренција на управителот. Раководителот на општите служби (Лилјана Трифуновска) и сменските раководители преставуваат членови на тимот.

Во процесот на производство и преработка се користат неметални минерални сировини кои се добиваат преку ископување и предходно примарно дробење. Сировините кои се користат и можат да се преработат имаат тврдина 8 по Мосовата скала.

Доставувањето на сировините е од сопствениот ископ на мермеризирани варовници на месноста “Краста 2” во кругот на самата инсталација и преку добавувачи

Сировините воглавно се поделени на две групи според својата природа и намена:

1. Карбонатни суровини:

- доломити,
- калцити
- сив варовник

2. Течен битумен

3. Асфалтен цемент

Користењето на помошните материјали се однесува на:

- Минерски активности
- одржувањето на механизацијата и опремата,
- средства за одржување на хигиена како и
- средства за заштита при работа.

Средствата за хигиена како и средствата за заштита при работа се чуваат во магацин за таа намена и се состојат од средства за лична хигиена (детергенти и пасти за одмастување) како и заштитни ракавици, чевли и заштитна облека.

Нафта

Екстра лесното гориво се складира во надземно поставена цистерна со соодветна танквана со капацитет од 15 тона. Горивото се користи за напојувањето на бренерите во сушарата на сфалтната база преку соодветна инсталација за довод со придружна опрема со потрошувачка од 20 л/час. Стационарната асфалтна база работи по потреба со проектиран капацитет од 50 т/час.

Моментално складираната количина зависи од планот за производство и се складира количество кое е предвидено за непрекината работа. Кога стационарната асфалтна база не работи во цистерната нема залиха на нафта. При

работа на погонот годишната потрошувачка е 47 тона. Доставувањето на екстра лесното гориво е преку приватни добавувачи сопственици на бензински пумпи.

Дизел гориво

Се користи за потребите на мобилната механизација, со дневна потрошувачка 10-20 л/ден. Дизел горивото е складирано во буриња и се складира количина за неколку дена.

Електрична енергија

Напојувањето се електрична енергија е преку сопствена трафостаница со снага од 630 kW. Доводниот кабел е подземен а приклучокот е изведен во согласност со барањата. Просечната месечната потрошувачката на струја е 560 MW/h а ангажираната моќност на електрична енергија се контролира преку вграден максиграф.

Вода

Водоснабдувањето со технолошка и санитарна вода во инсталацијата се врши од општинската водоводна мрежа на град Гостивар со сопствена пумпна станица. Средната годишна потрошувачка на санитарна и технолошка вода изнесува 600 м³.

Во самиот технолошки процес вода се употребува само при воденото отпирашување и тоа по потреба при дополнување на системот . За други намени вода се користи само за перење на објектот и околината. Отпадната санитарна вода се испушта во сопствена септичка јама за таа намена.

Производи

1. Асфалт за патишта
2. Дробен каменит (0 – 70 мм)
3. Фракционен дробен агрегат
  - а. 0 – 4 мм
  - б. 4 – 8 мм
  - ц. 8 – 16 мм
  - д. 16 – 32 мм
4. Филер камено брашно (0.71 – 0.063 мм)

Товарењето и транспортот на минералниот варовник од работната етажа до приемниот бункер за дробење се врши со товарна лопата и камиони кипери.

Со машините за товарење и транспорт ракуваат само лица што се стручно оспособени за ракување со механизацијата. Ракувачите со опремата за товарење и транспорт се придржуваат на упатствата на производителот на опремата, на упатствата за постапка на изведување на работните операции и предвидената сигнализација, како и на писмените упатства дадени од страна на раководителот на производството.

Транспортните средства и патиштата на подвижните транспортни средства и помошната механизација на етажната рамнина се лоцирани надвор од зоната на одронување на етажната косина.

Транспортот на материјалите од површинскиот коп се врши според технолошка шема за товарење на камионите која ги содржи следните елементи:

1. траса за доаѓање на камионот за товарење;

2. начин на маневрирање и измена на камионот на местото на товарење;
3. положба на камионот, односно утоварачот при товарење;
4. патека за свртување на камионот и маневрирање на утоварачот при товарење;
5. висина на празнење на лопатата.

Во рудникот за складирање на експлозивните материјали се користи еден магацински простор. Тој се одржува сув (без влага), добро вентилиран и безбеден за складирање на експлозивните материи. Локалитетот на локалитетот е утврден во согласност со законската регулатива за заштита од експлозивни материи во однос на останатите постоечки магацини за експлозивни и неексплозивни материи, производни и административни објекти вклопувајќи се во кругот на комплексот. Посебно е обрнато внимание на сигурносна оддалеченост на опасни објекти.

Магацинскиот простор е проектиран е за складирање на максимално количество на следниот асортиман на експлозивни материи:

- Стопански експлозив 50.000 кг.
- Детонаторски фитил 300.000 м - детонаторскиот фитил кој се користи има 12 гр/м пентрит (Пентаеритрит-тетра-нитрат), така што присуството на 300.000 м на детонаторски фитил во магазинот го зголемува експлозивното оптеретување на магазинот со додатни 3.600 кг експлозив. Односно вкупното максимално количество на експлозив во магазинот изнесува 53.600 кг експлозив.

Гранулатите кои се користат за производство на асфалт се складираат во приемни бункери кои преку полжавсти транспортери се носат до дозерот за полнење на сушарата за гранулати на асфалтната база.

Течниот битумен се складира во цистерна за течен битумен со капацитет од 30 т и соодветна танквана која е опремена со систем за полнење и довод на течниот битумен до миксерот на асфалтната база.

Асфалтниот цемент се складира во цистерна со капацитет од 30 т и преку систем на довод се внесува во миксерот на асфалтната база

Екстра лесното гориво за брелерите на сушарата на асфалтната база се складира во цистерна со соодветна танквана со капацитет од 15 т која се полни по потреба. Цистерната е опремена со систем на довод на горивото до брелерите на сушарата.

Готовиот асфалт не се складира туку непосредно пред испораката привремено се складира во бункер за готов бетон кој гравитациски се утовара во камиони за испорака до крајниот корисник.

Повеќе детали за ракувањето со материјалите во стационарната асфалтна база се дадени во **Прилог II.5**

Отпадот од јаловина при ископ на површинскиот коп се складира на самата локација на определено место за таа намена. Јаловината е претежно земја која се користи за уредување на тревните површини на самата локација на „Прогрес 98”.

Цврстиот отпад од одржување на механизацијата, заедно со комуналниот отпад се складира во контејнер кој го презема општинското комунално претпријатие. Металниот отпад од одржување се чува во механичарската работилница и се презема од трети лица.

Создадениот течен отпад од моторни масла се чува во буриња и се користи повторно при подмачкување на ланченици и транспортни уреди.

Изворите на емисиите во воздухот кои имаат влијание на квалитетот на воздухот потекнуваат од оџакот на сушарата и вентилациониот отвор од миксерот на стационарната асфалтна база. Клучните контаминиращки материи преставуваат сулфурните и азотни оксиди, прашина и испарливите органски соединенија. Во мониторингот кој е предложен е предвидена фреквенција на мерење на овие параметри кои по имплементација на оперативниот план ќе се изведува на годишно ниво.

Појава на **фугитивна емисија** на прашина се јавува и на следните места:

- При дупчење, минирање, утовар и транспорт;
- На отворен склад (-120 +0) мм;
- На пресипни места (додавачите и сипките) при процесот на производство;
- На отворен склад, при пад на материјалот од транспортна трака, за готов производ-фракцијата на варовник од (-4+0) мм;
- При транспорт на сепариран варовник по отворени транспортни траки.
- При работа на асфалтната база

Сепарацијата не се јавува како потенцијален загадувач на водите бидејќи отпадни води при процесот на сепарирање нема

Поради тоа што се изведуваат примарни минирања 3 до 4 пати годишно и 2 секундарни минирања месечно, бучавата е краткотрајна не станува збор за бучава која влијае штетно по животната средина.

Од досегашната долгогодишна работа на инсталцијата не се забележани позначајни негативни влијанија во нејзината поширока околина со оглед на тоа што се наоѓа во ненаселено рурално подрачје.

Врз основа на податоците од увидот на лице место, а имајќи го во предвид технолошкиот процес на производството на асфалт во ”Прогрес 98” Гостивар

како и врз основа на резултатите добиени од извршените мерења на емисија на штетни материи од вентилациони канали (оџаци) се констатира дека истите се во границите на МДК, односно најдената состојба задоволува.

За да се утврди билансот како и зачестеноста на емисијата на штетни материи, потребно е мерењата да се вршат периодично- тримесечно, на основа што би можело да се дадат оценки за месечната и годишната просечна емисија.

Врз основа на добиените резултати од извршените мерења на респирабилна прашина во работните простории и во животна средина во “Прогрес 98” Гостивар, може да се заклучи дека добиените вредности се во граници на максимално дозволените концентрации, согласно JUS Z. BO 001/71.

Од самата локација при процесот на производство не се создаваат отпадни води со исклучок на санитарна и фекална вода која се влева во септичка јама.

Дождовните води од самата локација се зафаќаат во маслофаќач на влезот во локацијата и канали за атмосферска вода кои се влеваат во канал за атмосферски води и преку одводна цевка се влеваат во сув канал за одводнување по магистралниот пат Гостивар - Кичево.

Според природата на материјалите (суровините) и готовите производи во “Прогрес 98” Гостивар посебно внимание се посветува на создадениот отпад, односно негова реупотреба, рециклирање или безбедно одлагање.

Менаџерот за заштита на животна средина во соработка со тимот за заштита на животна средина по веќе пропишана и применлива Постапка за управување со отпадот, менаџираат со создадениот отпад на начин кој нема да предизвика загадување на животната средина и околина.

- Интензитет на бучава, што се создава при работа на машините во рамките на технолошкиот процес за производство дробени гранулати, се во рамките на дозволеното ниво на бучава како во работната така и во животната средина.

- Употребената опрема во “Прогрес 98” Гостивар, е во согласност со техничките карактеристики и овозможува нормално извршување на основната дејност на инсталацијата.
- Према локациската поставеност бучавата која што се генерира од постројката во технолошкиот процес, како и градежната конструкција на инсталацијата не предизвикуваат штетно влијание врз животната средина.

Со цел намалување на емисијата на прашина од страна на раководството има превземено превентивна мерка влажнење на коридорите на движење на мобилната механизација по пат на распрскување на вода преку дизни како и со повремено прскање(квасење со вода со што се овозможува намалување на емитираното количество на прашина.

Бидејќи искуството покажало дека оваа превземена превентивна мерка не е доволна, за во иднина се планира превземање на дополнителна мерка која што би се состоела од поставување на систем за отпрашување на транспортните траки и дробилките, од каде што преку цевоводен систем и центрифугален вентилатор и вреќаст филтер ќе се врши одведување на прашината и нејзино таложeње во бункер. Заради економската вредност на зафатената прашина таа ќе се искористи како производ (камено брашно).

Повеќе детали за намалување на емисиите на прашина се дадени во Оперативниот план.

Во согласност со направените испитувања на правецот на ветерот на самата локација и промената на правецот во текот на денот, се применува посебен режим на работа заради превенција од влијание на прашината врз околните населени места.

Системот за отпрашување врз принципот на мокро отпрашување кој се користи за отпрашување на отпадните гасови на стационарната асфалтна база е

проектиран да не создава отпадна вода при своето работење. По зафаќањето на честичките на прашина отпадната вода се спроведува во таложни базени каде гравитациски се исталожува апотоа поминува низ песочни филтри при што повторно се спроведува до водениот скрубер преку циркулациони пумпи. На овој начин се искористува истата вода во затворен систем. Заради дополнување на загубите на вода се додаваат незначителни количини со што се штедат природните ресурси.

Со инсталирањето на систем за централно зафаќање на прашина која се создава од транспортните траки и дробилките при сепарација на гранулатите, ќе се создадат услови поголемиот дел на респирабилната и микронска прашина да се искористи. По својот состав оваа прашина има значителна економска вредност и може да се искористи како производ (камено брашно).

За таа цел ќе се изработи идеен проект а целосната примена на овие мерки се опфатени во Оперативниот План во **Поглавје XI**.

Предложен е мониторинг на емисија на штетни материи во атмосфера од одакот за отпадни гасови се јавуваат од постројката за производство на асфалт, респирабилна прашина и бучава од линиите за дробење на варовник и при минирање. Монитроингот се предлага да се изведува еднаш на две години на следните места за мониторинг

А 1 Одак за отпадни гасови од стациарна асфалтна база

А 2 Вентилација од миксер за битумен

Ф 1; N 1 Плато за готови производи при минирање

Ф 2; N 2 Примарно/секундарно дробење и просејување (технолошка линија 1)

Ф 3; N 3 Примарно/секундарно дробење и просејување (технолошка линија 2)

AF 1; AN 1 Влез на локацијата до Магистралниот пат Гостивар - Кичево

Мерки кои што се превземаат при одвивање на операции каде што има емисија на поголемо количество на прашина

Тука се врши презентирање на повеќе различни мерки кои што се применуваат индивидуално или пак комбинирани:

- овде се вклучени прашливите операции како што се: мелењето, сортирањето на суровината со помош на сита, и мешањето
- во овие операции е вклучена употребата на покриени и вентилирани канали за отпадна вода или пак миксери во форма на тава
- мерки во однос на филтрациониот процес на дифундираниот воздух при самото полнење на миксерите со суровина или пак при полнењето на опремата наменета за дозирање
- правила во однос на адекватниот капацитет на силосите наменети за складирање на суровината. Овие правила се однесуваат на идентификаторите за нивото на полнење на силосот со суровина, кои што реагираат преку прекидачи за исклучување на дотурот на суровина, како и на правилата кои што се пропишани во однос на прочистувачките филтри за дифундираниот воздух од процесот на полнење на силосите со суровина, кој што се карактеризира со големи количества на прашина
- мерки во однос на соодветните покриени траки кои што се наменети за транспортирање на прашлив суровински материјал
- употребата на циркуирачки системи се претендира при постоење на пневматски транспортни системи
- мерки во однос на затворени системи наменети за процесирање на суровинскиот материјал при кои што се врши обезпрашување на вдицувачкиот воздух кои што работат во услови на негативен притисок
- редукција на несаканите испусти на воздух и точките каде што се појавило истекување на вода, комплетирање на инсталацијата

„Прогрес 98” ДООЕЛ Гостивар планира да ги редуцира сите емисии во воздух, вода и почва и со тоа да даде придонес за зачувување и унапредување на животната средина. Во почетокот ќе се комплетираат сите започнати активности според динамиката утврдена во оперативниот план.

Во развојниот план на фирмата се планира воведување на концепт за почисто производство и и систем за управување со животната средина каде што пристапот на решавањето на проблемите е поинаков и ќе се делува на изворот на загадување со примена на нови техники за минимизација на емисиите и употреба на отпадот.

Енергетската ефикасност ќе се реши со модернизација на регулацијата на електромоторите и вентилаторите чија потрошувачка е главна и најголема ставка во производните трошоци. Со намалување на потрошувачката на електрична енергија ќе се даде придонес во глобалното намалување на загадување на воздухот преку заштеди при производство на електрична енергија од фосилни горива.

Сите активности по фази се така планирани да не предизвикаат зголемени влијанија врз животната средина, зголемени трошоци на сировини и енергија. Припремите и адаптациите ќе бидат така испланирани да не предизвикаат застој на производниот процес. Единствено ќе се запира кога тоа е неопходно и во исто време ќе се изведат некои поправки кои се предвидени со планот за редовно одржување.

Изработено е Упатство за подготвеност при вонредни состојби, список на потенцијални инцидентни и вонредни состојби како и план за реагирање при инцидентните ситуации.

Изработени се проекти и упатства во кои се опфатени сите чинители кои влијаат на животната средина и работната средина, а кои се јавуваат како последица од активностите на преработка на неметалните сировини во погонот, како и анализа на опасностите и конкретните мерки и средства кои се предвидени за целосно

извршување на заштита на вработените во погоните на “Прогрес 98” и за заштита на животната средина.

Вработените се запознати со потенцијалните инциденти и вонредни ситуации и со планот за реагирање при инцидентните ситуации.

Како превентивна мерка е опфатено поставувањето на лесно воочливи пригодни табли или други знаци за забрани и предупредувања, со натписи или цртежи кои информираат за опасностите и забранетите постапки.

Со оглед дека каменоломот и стационарната асфалтна база се наоѓа на локација наменета за експлоатација на минерални сировини секогаш ќе биде атрактивен за дополнување и проширување на линијата на производство.

Сепак, за екстреман случај на затварање на локацијата, предложени се мерки со цел да се минимизираат краткорочните и долгорочните ефекти на активноста врз животната средина по престанок на активноста на локацијата.

Предложените мерки за минимизирање на влијанието на животната средина во случај на целосен или делумен престанок со работата на дел на активноста на “Прогрес 98” се дадени во Планот за управување со резидуи.